

surii, decența scenică ar trebui să fie obiectivul acestor acțiuni. Instructorii nu trebuie să învețe pe amatori formule de teatru învechite, prăfuite, retorice, clișee actoricești uzate, ci să-i pună în situația de a aduce pe scenă specificul satelor noastre, cu tot parfumul lor proaspăt.

Școlile de artă populară, în urma unei munci atente, ar putea să ne dea instructori mai valoroși, adevărați responsabili culturali. Căci s-a resimțit în concurs, la unele echipe, lipsa unor responsabili culturali bine orientați; s-a văzut bunăoară, că nu toți aceștia se conduc după criterii culturale, ci și „comerciale”, privind echipa doar ca pe un mijloc de realizare de venituri, compromițind în bună măsură valoarea muncii colectivului.

Astfel, câteodată rîvna artistică s-a transformat în ambiție, dragostea caldă și sinceră de teatru a făcut loc „funcționarismului”.

Urmărind cîțiva ani la rînd aceste concursuri, am observat că unele case de cultură se prezintă cu aceiași actori amatori. Sînt laudabile desigur rîvna și tenacitatea lor, dar responsabilii culturali trebuie să fie atenți să nu creeze în acest chip „trupe” de actori amatori, cu ambiții de vedete, „candidați” la concursuri.

Membra în juriu și spectatoare entuziastă, am aplaudat această măsurare de forțe artistice, iar bilanțul ei este optimist.

Sandina STAN

Ultimul actor din trupa lui Millo...

Am condus pe drumul cel din urmă pe acel care a fost modestul actor Jean Montaureanu, a cărui activitate teatrală e pe cît de uitată pe atît de prodigioasă. Timp de 66 de ani a slujit activ teatrul și o bună parte din viața lui a fost strîns legată de istoria teatrului de acum 60—70 de ani.

A jucat în trupa lui Matei Millo și apoi în aceea a lui Zaharia Burienescu, cu care, rudă prin alianță, a bătut sute de comune într-o vreme cînd teatrele erau luminate cu luminări de spermanțetă, cînd lumina electrică nu era încă pretutindeni introdusă în sălile de teatru.

Montaureanu nu și-a făcut niciodată iluzia că e actor „mare”, de frunte, dar era convins că e un element util. A jucat la Matei Millo, cu Paul Gusty sau cu

Nottara, pe care i-a servit cu credință zeci de ani la Teatrul Național.

De la începutul carierei sale a simțit o deosebită și o adevărată pasiune în a împărtăși bucurie în lumea copiilor — a „școlerilor” —, în rîndurile soldaților și sătenilor.

De aceea, a cutreierat întreaga țară, oprindu-se la sute de regimente, școli primare, în tirgușoare, comune și cătune, spunînd zeci de monoloage, versuri hazlii, jucînd în farse și scenete comice, singur sau cu încă doi-trei alți actori.

Montaureanu se prezenta sătenilor, soldaților, elevilor, fără zorzoane cabotine, simplu, omenește; spunea însă cu o vervă îndrăcită acele lucruri hazlii din viața de toate zilele și izbutea totdeauna să stîrnească hohote bogate de rîs.

În deseale convorbiri avute cu Montaureanu, popularul comic îmi spunea că la Teatrul Național în cei douăzeci de ani, cît a fost în serviciul primei noastre scene, a jucat în zeci de piese, între care, cele mai multe, melodrame: *Două orfelina*, *Cei trei mușchetari*, *Ocolul pămîntului*, *Fata aerului*, dar și în piese clasice: *Romeo și Julieta* (cu Agata Bîrșescu), în rolul gospodarului din *Hamlet* (cu Grigore Manolescu), în piesele lui Vasile Alecsandri etc.

Montaureanu era apreciat ca unul din cei mai buni monologiști. De cîteva ori, chiar pe estrada Ateneului Român, a spus cîteva monoloage reușite.

În „Memoriile” ce ni le-a lăsat, găsim un pasaj interesant:

„Maestrul George Enescu m-a invitat ca împreună cu el să vizitez, de două ori pe săptămînă, spitalele cu răniți, în timpul primului război. După ce genialul muzician emoționa răniții cu vioara lui miraculoasă, urmam eu, înveselindu-i cu monoloagele mele”.

A cunoscut toate necazurile actorului român de odinioară, cînd Teatrul Național nu cunoștea afluența de public de azi, ci dimpotrivă, actorii jucau adesea în fața unei săli goale și direcția Teatrului Național... trimitea pe Montaureanu, seara la începerea spectacolului, pe stradă, în ploaie și vînt, să îmbie trecătorii să intre în sală să vadă spectacolul.

Pe vremea aceea, Montaureanu la Teatrul Național era, cum se spune, „fată la

toate": și sufler, și ajutor de regizor, și distribuitor de roluri, copiind rolurile pentru alți actori, și secretarul lui Paul Gusty, măsură la formarea marelui public de

Cu activitatea lui mărunță, multilaterală, cu turneele sale, cu primele noțiuni de teatru date școlărilor, soldaților, sâtenilor, Montauoreanu a contribuit în bună măsură la formarea marelui public de teatru, avind într-adevăr un rol de pionier în trezirea gustului pentru arta scenică în sinul acestui public.

La încheierea carierei sale de actor, organele de stat i-au acordat o pensie excepțională, pentru ca, după o viață zburciumată de actor, în luptă cu toate mizeriile rinduirii sociale de atunci, Montauoreanu să se bucure de o bătrânețe tihnită.

Cu Jean Montauoreanu se stinge ultimul actor din trupa lui Millo!

Leonard PAUKEROV

Două piese originale

Avem, din păcate, nu foarte dese ocazii pentru a consemna lucruri foarte pozitive, excepționale, privind atitudinea unor teatre ale noastre față de dramaturgia originală. Și totuși, iată un teatru de provincie care

se dovedește a fi curajos, cu o atitudine deosebit de caldă față de piesele rominești. Poate, regretăm că nu am putut da drept exemplu un teatru din București (sintem de pildă informați că, spre sfârșitul stagiunii, Teatrul „C. Nottara” va prezenta o adevărată „bandă rulantă”: trei piese originale la rind) sau un teatru dintr-un oraș cu consacrată tradiție teatrală.

E vorba de teatrul din Baia Mare. Mai întâi, a jucat piesa tinărului dramaturg L. Bruckstein: *Întoarcerea lui Cristofor Columb*, și apoi comedia *Mormolocul*, semnată de C. Sincu și V. Nițulescu, ambele, premiere pe țară.

Despre meritele și deficiențele textelor dramatice, despre viabilitatea și forța mesajului lor artistic, despre cadrul spectacolului vor scrie cronicile. Noi consemnăm un fapt: un teatru mic, dar inimos, se arată foarte bun prieten cu dramaturgia originală.

Pregătirile pentru spectacole au început înainte de ordinul ministerului, care prevedea anumite obligativități teatrelor în ce privește dramaturgia originală.

Cu atât mai mult: bravo, teatrul din Baia Mare!

A. P.